

Programma 2 Ruimte en wonen

Provincie Noord-Brabant

Algemene voortgang van het programma

Het programma loopt op koers. Er liggen grote opgaven voor het ruimtelijk domein. In december 2022 vroeg het Rijk aan provincies om hiertoe het 'ruimtelijke voorstel' te maken en om als regisseurs de nationale opgaven (NOVI) te verbinden met de regionale opgaven (zie memo gedeputeerde). Dit voorstel, wat als eerste een katalysator kan zijn om nóg meer samen te werken met onze Brabantse partners, geeft straks inzicht of de uitvoering van de opgaven ruimtelijk mogelijk is. Het ruimtelijke voorstel, voorzien in oktober 2023, zal eind dit jaar leiden tot een ruimtelijk arrangement met daarin afspraken tussen Rijk en provincie (zie verder statenmededeling Brabantse aanpak nationale opgaven en het ruimtelijk voorstel). Naast de opgave in het landelijk gebied, de klimaat en energieopgave is ook de verstedelijkingsopgave een belangrijk onderdeel van de ruimtelijke puzzel. Op dit moment wordt gewerkt aan het ontwikkelperspectief en de 1e uitvoeringsafspraken NOVEX Stedelijk Brabant.

Één van de gebiedsopgaves binnen de NOVEX Stedelijk Brabant betreft gebiedsontwikkeling Eindhoven XL. Op 3 februari 2023 is PS akkoord gegaan met de oprichting van de entiteit om deze majeure gebiedsontwikkeling te realiseren (zie PS 71/22). Daarnaast is 7 maart 2023 tezamen met de gemeente Breda het ontwikkelperspectief vastgesteld voor de gebiedsontwikkeling 't Zoet, waarin de inhoudelijke visie op de ontwikkeling van dit gebied wordt verwoord.

Begin maart zijn de regionale woondeals afgesloten. In deze regionale woondeals is door GS samen met gemeenten, Rijk en andere partijen de provinciale woningbouwopgave vertaald naar concrete locaties en afspraken over de versnelde uitvoering van de woningbouw (zie statenmededeling). Ook geven we uitvoering aan regeling voor collectieve woonvormen en zetten we in op het realiseren van flexwoningen. Op het terrein van werklocaties is, op basis van de eind 2022 gemaakt regionale afspraken, in februari 2023 een voorbereidingsbesluit genomen om de ontwikkeling van grootschalige logistiek op ongewenste locaties te beperken. Daarnaast wordt uitvoering gegeven aan de in 2022 opengestelde regeling Grote Oogst voor de verduurzaming van een 13-tal bedrijventerreinen.

Tot slot zijn na opwerking in 2022 de beleidskaders en Wonen en Werken aangeboden aan PS. De vaststelling is voorzien voor de zomer 2023. Op basis van deze kaders zal bij de BURAP-II 2023 de doelstellingen en prestaties van de begroting 2023 worden aangepast.

Tot slot is na opwerking in 2022 het Beleidskader Leefomgeving aangeboden aan PS en is door GS het ontwerp beleidskader Wonen en Werken vastgesteld. De vaststelling van beide beleidskaders is voorzien in de tweede helft 2023.

De uitvoering van de Brabantse Ontwikkelaanpak Stikstof 1.0 (BOS) gaat onverminderd verder, en vraagt dat we steeds blijven inspelen op een aantal onzekerheden die verbonden zijn aan de landelijke beleidsontwikkeling. Tegelijk zien we ook dat juridische ontwikkelingen zich in hoog tempo opvolgen en de uitvoering/toestemmingsverlening bemoeilijken. We zijn via de wet stikstofreductie en natuurverbetering (Wsn) en het programma bij de Wsn verbonden aan de landelijke (wettelijke) doelen, waarbij via het coalitieakkoord de eerder gestelde doelen voor stikstof naar voren zijn gehaald in de tijd. Dat betekent dat onder nog grotere tijdsdruk zowel landelijk generiek, provinciaal generiek als gebiedsgericht extra inzet op reducerende maatregelen nodig is.

Wat willen we bereiken?

Verbeteren van omgevingskwaliteit

Omschrijving (toelichting)

Indicatoren:

- Werkend stelsel om wettelijke taken, zoals beoordeling van ruimtelijke plannen, onder de Omgevingswet uit te kunnen voeren.

Kwaliteit (indicator)

Wat gaan we daarvoor doen?

Begeleiden en beoordelen van initiatieven met ruimtelijke impact

Afgelopen jaar zagen we een toenemende stroom aan ruimtelijke initiatieven op ons afkomen. De verwachting is dat dit aantal ook in verder 2023 zal toenemen. We zetten daarbij in op maatwerk en vernieuwing in lijn met de nieuwe omgevingswet. Overleg over deze plannen vindt daarmee bij voorkeur in een vroegtijdig stadium plaats, in de fase van ideevorming.

Kwaliteit (indicator)

Kwaliteit (toelichting)

Uitvoering geven aan nieuwe Omgevingswet

Op 1 januari 2023 wordt naar verwachting de nieuwe omgevingswet van kracht en is 2023 daarmee het eerste jaar waarin we gaan werken op basis van de nieuwe wet. Hierbij zetten we gebiedsgericht netwerkteams in, om de processen rondom en het werken met de nieuwe wet zo optimaal mogelijk te laten verlopen. Ten tijde van het opstellen van de begroting 2023 is dit nog niet zeker vanwege nog te nemen besluit door de Eerste Kamer. Mocht de inwerkingtreding alsnog uitgesteld worden dan kunnen we, op basis van de anticiperende acties die hierop in 2022 zijn uitgevoerd, alsnog de ruimtelijke en milieuvergunningprocedures door laten lopen op basis van onze de wet- en regelgeving.

Kwaliteit (indicator)

Kwaliteit (toelichting)

De invoering is verder uitgesteld tot 1 januari 2024.

Uitvoering geven aan verstedelijkingsstrategie en vaststellen verstedelijkingsakkoorden

In het najaar 2022 is in het Bestuurlijk Overleg Leefomgeving (BOL) de Verstedelijkingsstrategie vastgesteld. Ook is in 2022 het eerste, daarvan afgeleide verstedelijkingsakkoord regio Eindhoven vastgesteld. Hierbij hebben Rijk, Provincie, regio, gemeenten en waterschappen afspraken gemaakt over de realisatie van de strategie voor de regio Eindhoven. In 2023 verwachten we de overige drie verstedelijkingsakkoorden voor de overige regio's vast te stellen.

Kwaliteit (indicator)

Kwaliteit (toelichting)

Participeren in 10 tot 12 stedelijke transformaties

Kwaliteit (indicator)

Kwaliteit (toelichting)

Faciliteren transformatie landelijk gebied

We continueren de regeling VAB Impuls waarmee we eigenaren van leegstaande agrarische bedrijven begeleiden in de sloop of herbestemming van hun locatie om onder andere ondermijning tegen te gaan. Medio 2023 evalueren we de regeling en zullen de geleerde lessen breed worden gedeeld. In het najaar 2023 vindt besluitvorming plaats over de afbouw of doorontwikkeling.

Kwaliteit (indicator)

Kwaliteit (toelichting)

Uitvoeren Brabantse Ontwikkelaanpak Stikstof (BOS)

Indicator	2023	2024
Start aankoopprocedures piekbelasters MGA1	9 wordt 0	14 wordt 0
Aantal ondersteunde transacties door het Ondersteuningsloket?Stikstof??	60	
Oplevering actualisaties stikstofanalyses en natuurdoelanalyses voor de Brabantse stikstofgevoelige Natura 2000-gebieden t.b.v. de gebiedsplannen	Natuurdoelanalyses + gebiedsplan gereed	

Kwaliteit (indicator)

Kwaliteit (toelichting)

In 2023 worden waarschijnlijk verschillende rijksregelingen opengesteld: Landelijke Beëindigingsregeling Veehouderijlocaties (LBV), LBV+ en MGA2, opvolger van de MGA1. Openstelling voor LBV en LBV+ wordt verwacht vanaf juni. De criteria voor deze regelingen worden medio 2023 bekend. Aan de hand daarvan zullen de nieuwe streefwaarden voor de te starten aankoopprocedures worden vastgesteld en opgenomen in de begroting. Daarom is de benaming van de indicator aangepast naar 'Start aankoopprocedures piekbelastersregeling MGA1', zijn de aantallen van de startende aankoopprocedures MGA1 op 0 gezet en zullen de indicatoren voor de nieuwe rijksregelingen bij Burap-II volgen.

In 2023 zullen naar verwachting 40 transacties worden ondersteund door het stikstofloket. De verwachting is dat er minder ondersteuning zal zijn rondom transacties die leiden tot een Wnb-vergunning (door de onzekerheden voor verlening van vergunningen) maar er juist vanwege de onzekerheden veel ondersteuning nodig zal zijn voor het informeren, beantwoorden van vragen en bespreken van andere mogelijkheden.

Wat willen we bereiken?

Realiseren van voldoende woningen, die aansluiten op de vraag

Omschrijving (toelichting)

Indicatoren:

- Toename woningvoorraad: in de periode 2022 t/m 2030 worden – in lijn met de Nationale Woon- en Bouwagenda (NWBA) -119.500 woningen (ca. 13.250 per jaar) aan de voorraad toegevoegd, waarvan:
  - 36.000 sociale huurwoningen (ca. 4.000 per jaar)
  - 43.750 middeldure huur- (< € 1.000,-) en betaalbare koopwoningen, onder de NHG-grens van ≤ € 355.000 (ca. 4.850 per jaar).
- Zorgvuldige inpassing van nieuwe woonruimte: gemiddeld genomen wordt ca. 70% van de jaarlijkse woningbouw (toevoeging aan de woningvoorraad) op binnenstedelijke locaties gerealiseerd.

Kwaliteit (indicator)

Wat gaan we daarvoor doen?

Actualiseren van regionale afspraken over woningbouwaantallen, betaalbaarheid en doelgroepen

In elk van de (sub) regionale woningmarktgebieden – en in lijn met de vanuit de NWBA op te stellen regionale woondeals - maken we kwantitatieve, kwalitatieve én ruimtelijke afspraken over de woningbouwplanning en –programmering. We stellen samen met de regio's een uitvoeringsgerichte 'woon-agenda' op met speciale aandacht voor versnelling van de woningbouw, betaalbaarheid, nieuwe woonvormen, flexwoningen en ouderenhuisvesting.

Kwaliteit (indicator)

Kwaliteit (toelichting)

Stimuleren van nieuwe woonvormen

Vanuit het 'Actieprogramma Nieuwe Woonvormen en Zelfbouw' bevorderen we dat meer van dergelijke woonvormen worden gerealiseerd. Hierbij gaat het vooral om stimuleren van planontwikkelingen voor nieuwe woonvormen, de beschikbaarheid van locaties, het (mede)financieren van initiatieven en het bevorderen van nieuwe woonvormen en zelfbouw als volwaardige bouwstroom in de regionale en gemeentelijke woningbouwplanning en -programmering. Binnen het brede palet aan nieuwe woonvormen ligt de nadruk vooral op (kleinschalige) initiatieven van particulieren en sociale ondernemers voor groepswonen en collectieve woningbouw, zoals geclusterde woonvormen voor ouderen (al dan niet met zorg) en collectief particulier opdrachtgeverschap (CPO).

Kwaliteit (indicator)

Kwaliteit (toelichting)

Actualiseren informatie over bevolking, bouwen en wonen

We actualiseren de 'Monitor Bevolking en Wonen' en het 'Kwartaalbeeld Woningmarkt Noord-Brabant' (4x per jaar) en rapporteren over de omvang en samenstelling van het (gemeentelijke) planaanbod voor

woningbouw. Informatie over actuele ontwikkelingen van de Brabantse bevolking, de woningbouw en het planaanbod worden breed gedeeld en gepubliceerd op onze provinciale website.

Kwaliteit (indicator)

Kwaliteit (toelichting)

Wat willen we bereiken?

Verbeteren van vitaliteit en toekomstbestendigheid van werklocaties

Omschrijving (toelichting)

Indicatoren:

- **Ontwikkeling van werklocaties**

Per regio/Regionaal Ruimtelijk Overleg (RRO) komen we tot een afsprakenkader om de vraag naar en aanbod van werklocaties/bedrijventerreinen in evenwicht te brengen en te houden. Vraaggericht ontwikkelen maakt daarvan deel uit.

- **Verduurzamen van werklocaties**

13 bedrijventerreinen, waar maatregelen worden genomen betreffende de energietransitie, circulariteit en klimaatadaptatie (grote "oogst")

- **Versterken campussen**

Positie van campus in ecosystemen te versterken en daarmee toename van bedrijvigheid en aantal werknemers:

- Aantal bedrijven: 2023 > 2022

- Aantal werknemers: 2023 > 2022

Kwaliteit (indicator)

Wat gaan we daarvoor doen?

Ondersteunen van verduurzaming op 13 'Grote Oogst' locaties

We zetten in op de vergroening en verduurzaming van werklocaties via 13 'Grote Oogst'-terreinen. De terreinen kennen een grote diversiteit aan scope van schaalniveaus, thema's en activiteiten. Er wordt per terrein een plan van aanpak/overeenkomst getekend. Een deel hiervan heeft reeds in 2022 plaatsgevonden, overige overeenkomsten verwachten we in 2023 af te realiseren. Op basis daarvan gaan we vervolgens aan de slag met de realisatie van de plannen van aanpak in de vorm van concrete projecten.

Kwaliteit (indicator)

Kwaliteit (toelichting)

Faciliteren van campussen

Ook zetten wij in op de verdere ontwikkeling van de campussen conform de Uitvoeringsagenda Versterking campussen, stedelijke innovatiedistricten, fieldlabs en hybride leeromgevingen 2021-2023.

Kwaliteit (indicator)

Kwaliteit (toelichting)

Voor 2020 is het belangrijk om naast de doorontwikkeling van de campussen een keuze te maken voor 8 “grote oogst”-terreinen; dit zijn bedrijventerreinen met (grote) mogelijkheden voor verduurzaming. De versnelling van campus- en locatieontwikkelingen laat zich op voorhand moeilijk ramen.

Actualiseren van (regionale) afspraken inclusief (on)mogelijkheden XXL-logistiek

We maken regionale afspraken over de planning en programmering van werklocaties in de Regionaal Ruimtelijke Overleggen (RRO’s). Hiermee beogen we een kwalitatieve match tussen vraag en aanbod op werklocaties te realiseren en overaanbod van werklocaties te reduceren. Vraaggericht ontwikkelen is voor ons het uitgangspunt.

Specifieke aandacht hierbij het verder uitwerken en verankeren van selectief beleid ten aanzien van (XXL) logistiek (de zogenaamde ‘brownfields’). Het brownfieldsbeleid wordt opgenomen in het beleidskader leefomgeving. Begin 2023 wordt een voorstel aan uw Staten voorgelegd over de vaststelling van voorbeschermingsregels, het voorbereidingsbesluit en een wijziging van de Omgevingsverordening met instructieregels voor het omgevingsplan.

Verder continueren we de Retailadviescommissie voor de advisering over detailhandelsontwikkelingen, veelal in het bredere perspectief van transformatie. We geven ondersteuning bij detailhandels- en centrumontwikkelingen en bij het opstellen van centrumvisies. Onze inzet is om de kwalitatieve vraag van werklocaties in centrumgebieden te kunnen accommoderen.

Kwaliteit (indicator)

Kwaliteit (toelichting)

Ontwikkelingen en onzekerheden

In zijn algemeenheid worden vele prestaties geleverd in samenwerking met externe partners. Daarmee zijn er ook onzekerheden voor wat betreft het conform planning behalen van prestaties en de uitnutting van budgetten.??

Financieel overzicht

Bedragen x € 1.000

2. Ruimte en wonen	Begroting t/m wijz. 2	Wijziging 3	Begroting t/m wijz. 3
Lasten	56.096	13.857	69.954
Baten	19.505	11.329	30.834
Saldo baten en lasten	36.591 N	2.529 N	39.120 N

